

არაის ასოსავალს წარმოადგენს 1892 წლის ...

თავის მოსავალი შარშან რიგინი იყო, ხოლო ...

ამასთანავე აქ იყო სოფლებში მოღვაწე ...

ჩამოთვლილ სოფლებში ავადმყოფები ...

* გაზეთი «Крайна»-ს სიტყვით, დანისა ...

* 23 თებერვალს პოლიციის მეთაურ ნაწილში ...

ძმობისის სამხედრო საზოგადოების კრება 14 თებერვალს

(წერილი ქუთაისიდან)

გუშინ საღამოს მოხდა ჩვეულებრივი კრება ...

მე უფრო მეტად მითხრეს—მან, თქვენს ...

ყველა კურს, ჩემი ბაშორ, თავისი წამალი ...

ფერ ღონისძიებათა სახმარებლად. მკურნალნი ...

რაც შეეხება თეთრ ხოლერის მიზეზს, აი ...

ხოლერის გადადების შესახებ იორი აზრი ...

რით ვისმინოთ, მეცნიერების თვალთვალდევნათ ...

როცა ეს აღსარების დადება მიამბეს, ჩემს ...

აღზად მეცნიერებათა ახალი მოღვაწეებს ...

უნებრებია ამ ბავშვობიანი: მეორენა—კობის ...

აქვე უნდა დავხილოთ ჩვენის მხრით, რადგან ...

ასეა თუ ისე, ყოველ შემთხვევაში, ხოლერის ...

ამოთ გაათავა ბნმა ნახარკობა თანვის მოხსენება ...

ამ მოსწენებას საყურადღებო ბაისი არ გამოუწვევია ...

დბბბ სოფელი

(მოწერილი ამაგი)

თმლაჲ 17 თებერვალს. შუბოგ ჩილით ...

მართლაც და, ძველს ქაქვი-გაქვეტოლს ...

ყველამ იციეს და ვერობილი მეცნიერებნი ...

გი შეუქციეს, მატრასილიამ და სხვა ღონის ...

დამატრასილიამ და სხვა ღონის მოსალოანი ...

ტი თთირი ღვინო მოლა. გაქირგებული უზრუნველ ...

დამატრასილიამ და სხვა ღონის მოსალოანი ...

ნაღიკრელი.

უწყობითი

სიტყვა გლახტონისა კოჩაშლის შესახებ

(დასასრული *)

რაც შეეხება იმს, დარჩენი თუ არა ირლანდიის დემუტატები ბრიტანის პარლამენტში, ვერ ვიტყვი, რომ ეს საქმე მთავარი პრინციპი იყოს ბილისა, მაგრამ, ჩემს ფიქრით, მინც დიდი მნიშვნელობა აქვს ბევრი საბჭოელებს დასამტკიცებლად იმისა, რომ ირლანდიის დემუტატებს ინგლისის პარლამენტში აღვიღო უნდა ჰქონდეთ. ერთი საბჭოელები არის ამის დასამტკიცებლად, რომელსაც მე უარ ვყოფ, როგორც ძლიერ მანქან ჩვენის საქმისთვის. ამბობენ, ირლანდიის დემუტატები რომ გადაეყვანა ინგლისის პარლამენტში, მაშინ ინგლისის ზეობას ძალია მოაკლდება. მე ამ საბჭოელებს ვერ შევიწყნარებ და ვამტკიცებ, რომ, თუ ირლანდიის დემუტატები ინგლისის პარლამენტში დარჩნენ, იმათ უფრო დამკვიდრდება ზეობა ინგლისის მთავრობისა. გარდა ამისა, ირლანდიის დემუტატთა მონაწილეობა ბრიტანის პარლამენტში ფიციან დასარგებლო იქნება თვით ირლანდიისათვის, ირლანდიელი დარწმუნდებიან, რომ მთელ იმპერიის საქმეებში ჩვენც ხელ გვეყრნით. ირლანდიის დემუტატთა მონაწილეობა ბრიტანის პარლამენტში კიდევ აი ბრთ არის სასარგებლო. საუინანსო საქმეებში ჩვენ იმ კავშირს ვერ მოვაკლოთ, რომელიც არსებობს ბრიტანისა და ირლანდიის შორის. თუ ასე, მაშინ ირლანდიის შემოსავლას გასივალს მუდამ დიდი გავლენა ექნება ირლანდიის ბიუჯეტზე, და თუ არა ეს სურთ, რომ ეს ასე იქნება, მაშინ ხომ დიდი, საჭიროა ირლანდიელებს ხმა ჰქონდეთ მათ ინგლისის შემოსავლას გასივალს ხარვეზად აღრიცხვით. აი ეს გავლენა უმთავრესი საბჭოელების დასამტკიცებლად იმისა, რომ ირლანდიის დემუტატები უნდა დარჩნენ ინგლისის პარლამენტში. ამ საქმის განსახილველად ირლანდიის კოტა არ იყოს სიძნელეს წარმოადგენს: 1) ირლანდიის დემუტატები

*) იხ. „ვიცრია“ № 37.

პუტატები წარადგინა; 2) დემუტატთა დასარწმუნებლობა. აქვს ირლანდიის თუ არა ინგლისის პარლამენტში უფლება წარმოადგენლობისა? 1884 წ. პალატამ სამართლიანად აღნიშნა ირლანდიის 103 წარმომადგენელი. ინგლისის პალატას მსურდა ამით ცოტათი მაინც ბოლოში მოეხდა იმ უსამართლობისთვის, რომელიც უნის შემოღების დროს მიაცხა ირლანდიის. ეს რიცხვი, ირლანდიის მსოფრთხობა რიცხვთან შედარებით ძლიერ დიდი იყო. მას შემდეგ ბრიტანის მსოფრთხობა რიცხვს მოემატა და ირლანდიის მსოფრთხობა რიცხვს-ი მოაკლდა. ბრიტანის მსოფრთხობა რიცხვს რომ ირლანდიის მსოფრთხობა რიცხვი შეადაროთ, აღმოჩნდება, რომ ინგლისის პარლამენტში 81 ირლანდიელი დემუტატს უნდა იყოს. ბილის ძალით ირლანდიის დემუტატთა რიცხვი 80-ს უნდა აღემატებოდეს, ახლაც ირლანდიის დემუტატები: მიენიჭათ თუ არა უფლება ირლანდიელ დემუტატებს ხმა იქონიონ იმ საქმის განხილვაში, რომელიც განსაკუთრებით ბრიტანის შეხება? ჩემის აზრით, ეს ისეთი საგანია, რომლის განხილვის დროს გამოაშკარავდება ამ კრების წევრთა გონების განვითარება (სიცილი). გიხივთ ვადაჭირთ მიიხრათ: პო თუ არა? არის საბჭოელებს საქმის ასე თუ ისე გადასაწყვეტად? (სიცილი). ამას არ ვიპარებ და ვიტყვი, რომ, ჩემის აზრით, არის მტკიცე საბჭოელები ამ საქმის ასე თუ ისე გადასაწყვეტად (მოამტკიცებელი სიცილი) არც ამას ვიპარებ და ვიტყვი, რომ დარწმუნებულნი არა ვარ, რომელიც ვარდნილობებს დასდებდა პალატის (სიცილი). იმედი უნდა ვქონიარა, რომ პალატა ამ საქმეს სამართლიანად გადასჭრის. მაგრამ, მეგონია, რომ ჩემ მიერ ამ საქმის განხილვა გამოარკვევს იმ საბჭოელებს, რომელიც ვარდნილობებს უნდა ექმნას პალატის ვარდნილობები. გავსინჯოთ ჯერ ის საბჭოელები, რომელთა ძალით ირლანდიის დემუტატები უნდა მიენიჭათ უფლება ბრიტანის საქმეების განხილვისა და ასე თუ ისე გადასაწყვეტისა. პირველი საბჭოელები ვარდნილობებს განხილვაში უნდა მიეცეთ, რომ შეუძლებელია განხილვისათვის იმპერიის საქმეები ირლანდიის საქმეებთან. თუ ირლანდიელებს არ მიენიჭათ უფლება ბრიტანის ყველა საქმეთა განხილვისა და დამტკიცებისა, ირლანდიის ან

დასაბჭოელებსა. თუ არა და, საბჭოელებს რა წინა-მძღომლებს მოვალეობა და თუნდაც რო იყოს, რა უნდა იქნება მიღებინებენ? როცა თითონაც არ იციან... მოგვსენებთ, რომ საბჭოელებს სხვა დაწესებულებას ჰყავს მისწრაფი და საქმიანობა რიცხვითა დასაბჭოელებსა. მე ასეთს საქმეებში წინამძღოლსა არა მეგონია და ეს მით უფრო, რომ წინამძღოლსა „იორკენ“... ხოლო, როგორც ერთი მიღწევი ზემოდ ამბობდა, „მას შემდეგ მაინც, რაც ეს რაღაც არჩევნები შემოიღეს და კენჭებიც სწევდნენ საქმეს, სულ აირია მონსტერი“... რასაკვირვებელია, —სათვალ-დასაურთა და არა სხვა, თუმცა ერთი ახალი მიღწევი შეიქმნა „სამართლიანი აზრი და დედნისა“ ასეთს ძველსა და ხაეს-მოკლებულ „მოკლებულსა“... როგორც ქრონიკები და გუჯრები. ამბობენ, ბაში, რომ ამ ბოლო

ძლიერ დიდი უფლება მიენიჭება, ან ძლიერ ცოტა, მიიბრთ რომ არის ისეთი საქმეები, რომელთაც ვერ განხილვათ და ვადაჭირთ ვერ ვიტყვი, რა საქმე პარტო ბრიტანისა თუ მარტო ირლანდიის შეეხება. ზოგიერთ საქმეების გამო გვერ დაიბადება, საჭიროა თუ არა ამა და ამ საქმისთვის ირლანდიელთა აზრი, ან, შესძლებენ თუ არა ირლანდიელი ამ საქმის გამოარკვევას და სამართლიანად გადაწყვეტას. ყველა ამ გვარ საქმეებს ვერ ჩამოვთვლით, მაგრამ ერთი ამ საქმეთაგან შემდეგია: ჩვენ ვერ ვიყარათ ირლანდიელებს იმ უფლებას, რომელიც მათებს პალატას აქვს მიენიჭებული, მთავრობის მოხელეთა დამტკიცების უფლებას. ეს დამტკიცება ახსნადებს ხოლომე მხოლოდ პარტის სურვილს და უსამართლობა იქნებოდა, ირლანდიელთათვის ჩამოგვეერთვას უფლება მათის სურვილის გამოცხადებისა. ეს პირველი საბჭოელები, მეორე საბჭოელები შემდეგია: ყველა საქმეების განხილვისა და გადაწყვეტის უფლების ირლანდიელებს რომ ფრთავი შევავსოთ, ეს წინააღმდეგობა იქნება პალატის წევრთა თანასწორობისა. მე ვერც-ი ვამოიბრუნებ, რა დიდი მნიშვნელობა აქვს ბრიტანის წევრთა თანასწორობას (ტამის ცემა). ირლანდიელ დარწმუნებულს ბილის ძალით ამ დედა აზრს პარლამენტის წევრთა თანასწორობისა? ყველა დამემთანხმება, რომ ირლანდიის 80 წარმომადგენელთათვის სრული უფლების მიენიჭება საქმეს დიდი უფლებები უნდა მიეცეს და ეს საქმე პირველად უნდა გამოიკვეს. ესაა შედარებით იმ საბჭოელების განხილვის, რომლის ძალითაც ამტკიცდება, ირლანდიის დემუტატებს სრული უფლებანი არ უნდა მიენიჭოთ. უკვე მოგახსენებ, რომ ბრიტანის და ირლანდიის საქმეებს ვერ განხილვათ დედა-მეუთი. მაგრამ შესაძლოა, რომ ადვილად საქმეთა განხილვაში ძლიერ დაეხმოს. თუ მეოთხეა, რამდენად ბევრია ისეთი საქმეები, მოგახსენებთ, რომ ყველა საქმეთა შორის, რომელიც პალატამ უნდა განხილოს ხოლომე ისეთი საქმეები, რომლის განხილვაში ძლიერ ადვილია, შეადგენს 1/10-ს ანუ 17/10-ს, ან იქნება 1/10-ს. მაგრამ უმთავრესი საბჭოელების წინააღმდეგობა შემდგომია: თუ ირლანდიის დემუტატებს სრული უფლება მიენიჭათ ბრიტანის საქმეთა განხილვისა,

დროს საქართველოში ნელ-ნელა ეფიხება იხდა ისტორიულმა თვით-ცნობიერებამ და ირიდებ, დიდ მცოდნე და განვითარებული მწერალი შევიდა ამ საქმისა. საზოგადოებასაც დაზარებისა და თანაგრძობის მეტი არა მართებს-სა: სხვათა შორის, ერგონებში ავირბინებდა და განმოხილვას ერის ისტორიის შესწავლით და გამოკვლივით დაწყებულა... ეს უტყუარად და საუფლოანი სიტყვაა, და ყველა შეგონებულ ქართველი ხელს უნდა უმართ ვდეს ამ სიტყვის განხილვისათვის. მაგრამ იმ მენციონებს, რომელიც „ცხოვრების გეგმაში უდგია“, სხვაგვრი უნებებს და „დასარგებლად დადებულ სამართლიანი აზრი“ ხუმრობას და პირადობაში გუჯრული. ერთს არხილოვს განუზრახავს ქრონიკების დამტკიცება და ამასთანვე გამოცხადებია—შემდგობა არა მაქვს ჩემის ხაზით გამოცეც წიგნი და ვისაც

ირლანდიელებს შეეძლებათ რომელიმე საქმე ისე გადაწყვიტონ, როგორც მათთვის, ირლანდიელთათვის იქნება სასურველი. ირლანდიელს შეეძლებათ, თავისი კენჭი მისცეს ისა, ვის განაპი ირლანდიისთვის სისარგებლოს რასმე გამოვიან. სხვადასხვა დაპირებით ინგლისელ დასამტკიცებლად ასე თუ ისე იმოქმედოს საქმის გადაწყვეტაზე. ასეთია საქმის აწინდელი ვითარება. მაგრამ, თუცა ირლანდიის დემუტატებს უფლება ექნებათ, მიიღოს ძალით ეს უფლება ცოტათი უნდა შეეცოდეს. ირლანდიის დემუტატებს არ უნდა მიეცეთ კენჭი: 1) იმ საქმეების გადაწყვეტისას, რომელიც მხოლოდ ბრიტანის შეხება; 2) არც იმ გარდასახადის შესახებ, რომელიც ირლანდიის არ აწევს; 3) არც ერთ ხარვეზ-აღრიცხვის გამო, გარდა იმ ხარვეზ-აღრიცხვის, რომელიც შეეხება იმპერიის საქმიანობისთვის ფილის გადაღებას, და 4) არც ერთ საქმეში, რომელიც ეხება თვით ბრიტანის, ან იმათ ვინც ბრიტანიაში სცხოვრობენ. ყველა ამ საქმეებში ირლანდიელი კენჭი არ უნდა ჰქონდეთ, ხოლო ზემოაღნიშნულ საქმეთა განხილვის უფლება სრულიად უნდა მიენიჭოთ ირლანდიის დემუტატებს.

შემდეგ გლახტონმა განმარტა ბილის ის ნაწილი, რომელიც გამოარკვევლია საუინანსო საქმეების გადასახადს 2 1/2 საათი ილიანაკა და დასასრულ სიტყვა: იქნება ჩვენი ბილი უკანონო არ იყოს, იქნება ალბათ-ალბო შესწორება იყოს საჭირო, მაგრამ სასურველია, პალატამ ეს ბილი პირუთენილად გარჩიოს. სასურველია, რომ ბილი ისე გადაეკეთდეს, რომ თვის დანიშნულებას მიიღწოს. ჩვენი სურვილია: ყველა აღორძინდეს ჩემის მამულის კეთილი სახელი და დიდება, რომელიც ჩემი მოსახლეობა ირლანდიის დამაგვარებ; ყველა აღორძინდეს ძლიერება, სხელი, დიდება და ერთიანობა იმპერიისა. იმედი მაქვს, რომ ჩემის სიტყვით არავისთვის მიუწყინებთა და მეგონია, არავისც არ ვაწყენებ, რომ ვსთქვა: სრულიად დარწმუნებული ვარ, რომ ეს ბილი სულ მოკლე ხნში კანონად ჩაითვლება. უსანასწრეს სიტყვებს ჩამოვლილი ტამის ცემა მოჰყვებოდა ირლანდიის დემუტატები, წინააღმდეგობა დაიკეთეთო. ზოგიერთებს დაუკეთათ კიდევ. როგორც ზედაც, ჩემი ბაში, სახუბარა და დასაცოლო აქ არაფერია. მაგრამ ცხოვრებას საუქნიანო კვლავ ამა როგორ დაინდებთ, თუ ახალი მოღვაწეები უკანონო დამშუღლს საზოგადოებას? ხანდახან კუქის სანათლებლად დასკოლის სიგნალებს უკავრებოდა ირლანდიის დემუტატები იბეჭებდა, ყაბულ-ღლანკი არა, მოუწებებელი ბაჟალა... თითონ ბეტორსა და მოლა-მასრადანს შუა „სიოკოი მზავიება“ არსებობს... არ დაიფიქრო, რომ ეს უსამართლიანი აზრი დაადგინეს იმ წიგნის გამო, რომელიც ვერც არ უნახათ და არ წუთებოთ. მართლაც, დიდად გომდებელი დამშუღლს უნდა იყოს კაცი და კუქი მოშლილი უნდა ჰქონდეს, რა სულ ფლით ელანდებოდეს... ბევრს „ხუმრობა“ მოსწონებია და ასეც

ტრები ფეხზედ წამოდგნენ და გლახტონს დიდი ოცოცა გაუმართეს.

წერილი ამაგი

ბრიტანულმა ამ უნდა 31 ქალბა დასწრულს სწავლა უნდასრულდეს. ამას 16-ს სამკურნალო ფეხულტრულებ, 6-ს ფილისოფიურულ და 7 კადე მიაღდა დასაბჭო აფთაქას უფრისისა. —მაგვოს გამოთქმისზე არა ინდოელა გვიჩვენებს, ერთი 120 წლისა და მეორე 125 წლისა და ერთი დეკაკე 130 წლისა. ეს სასაგანსება გამოთქმისზე ინიკეკენ თუშენ. —ამას წინადა ჩიკაგოში ვართით თუო. ერთმა მოვართოქ წელზე მიაბა თუოქ კლექტორისა: პტკანა მანქანს. ამ მანქანას წვერები ღვეზობან თუა გეყანია. ვართათს დროს ცხენს დეკუსს სწედა და კლექტორისაჲ მას დეკუსს სასწრაფოთ უკვდაც ტანში. ცხენი მანქანად და ექვსეზედ ადრე მთავადანაშულ ადგას, მაგრამ მოვართოს შეუტეს ეს ითანაზობა და საწყქარა ან მართობს. —ამას წინადა ქ. ზღამთომში (ქართულ ტრატკმა) უნდასრულა მამაკა მისდა. ერთს ასადაცა და გეს ტომკლუქტორს მოგვსრდა სიცილს და გადასწრულა თათის მოკვდა. ვლახტონსაჲ კლექტორს, ამა-და-ამ დეკუს წაქათისა შეუტებულ ტრატკმაჲ და ბოლოს მსუქნებლად თვალ-წინ თათს მოვადგე. ამ მოვადგე დანაშულ დეკუს დანაშულს, სადაც კლუქტორს აფთხავს კათხება, აცხებთ სავსე თუა. კლექტორს გამოვებასთავად კლექტორს სთხოვა ეყვად ამ მოვადგე—სავსედავე მინაგვადო, და რკოვლერი დაეცა. მეორე დეკუს მოვადგე ქალბა დასწრთა კლექტორს დასაფლავებას.

დეკემა

23 თებერვალი.

ყველა ნება დართეს გზით რე. ჯიან. ში და რავლენის-ში კერძო განცხადების ბეჭედისა და ამ განხილვის ცალკე ნომრების გაყიდვისა.

ნოვ. ვრ. იუწყება: ნამდვილ წყაროებიდან შევიტყობთ, რომ რუ-

უნდა ყოველიყო: მოგვსენება, რომ ყოილობაშემა ძველ დროადანვე ქართველები შეაჩვიეს ასეთს საწოვებს, როგორც ერთი-ერთმანეთის უკრია და მტრობა... ამა სამეცნიერო კვლავ როგორ ასცილდება ისტორიულს ზედ მოქმედებს, მეტადრე როცა გომონები დამშუღლს საზოგადოებას გაფიციკებით თხოვრებას „პარგებულს და სამო სკითხვას“!..

სხვა სამეცნიერო ამბებზე დამიხსენებ. შემდგომისათვის იყოს. მხოლოდ ერთს გვეუბნებიან, ჩემი ბაში: ეგ ამბები მე და შენში დარჩნა და რიხის გზით, ან იგივეთ არივის აცნობათ, თორემ ამგვარიში ამოკოყვენ თავს, ჩიკავოს გამოვინჯვად გამოვინჯებიან და სიყენარა კვლავ ხელიდგან გამოვტოვებთ... მაშინ ხომ სრულიად დიდებუბა გომონებით დამშუღლი ქართველი საზოგადოება. შენი მართა ერთგული პაპა

სეთის მთავრობამ ოფიციალურად მიწერა სახლად გარდ სურეთის ყველა წარმომადგენელთა ერთსულ შესახებ ბოლგარის საქმეებისა.

Виж. Вѣд. იუწყება, რომ სახელმწიფო ბანკის პატივმოყვანილ განმარტებულ პეტერბურგში მიწვეულ არიან სხელმწიფო ბანკის უმთავრეს განყოფილებათა და კანტორების მმართველები.

პარიზი. სენატმა გადაწყვიტა, უფრო სასტიკად დაისაჯენ ის მოწყვნი, რომელთაც სრული სიმართლედ არ შეატყობინეს გამოძიებულნი პანამის საქმეში. დევნილნი, გახუთის შემწეობით უცხო ქვეყნების ხელმწიფეთა და ელჩების შურადაცუაფის დასახველ კანონის გამო, სხვათა შორის სთქვა, რომ უცხო ქვეყნის ელჩის იქ არ უნდა მოგვეკით, როგორც ეგრძე კაცს და უზარალო მოხელესა; ელჩი ჩვენს სტუმარია, და ამიტომ საფრანგეთი პატივს უნდა სცემდეს. რაიკალინა მიღრინა ამ პრივლეგის წინააღმდეგ ილაპარაკა. შემდეგ რიბონმა სთქვა: მთავრობა დღევანდელ სიტუაციას ემხრობა; ვინც უცხო ქვეყნის ელჩს შურადაცუებს, ეს დანაშაული არას გზით არ ვატყობ და უნდა დისახავს, შეიძლება გახუთებმა ვაჟიკიზონ უცხო სახელმწიფოს პოლიტიკა და მოქმედება, მაგრამ სახელმწიფოს წარმომადგენელთა პიროვნებას-კი არ უნდა შეხებოდეს; ამ უკანასკნელ დროს საფრანგეთის ჟურნალ-გაზეთები უცნაურ წესებს შეეჩვივნენ; მიზეზი ის არის, რომ საფრანგეთის ჟურნალ-გაზეთებში მოწინააღმდეგეობა იღებენ უცხო ტომი მწერალი. შეუძლებელია, არ აღუკრძალოთ ჟურნალ-გაზეთების უცხო სახელმწიფოთა ელჩების შურადაცუება (ტანის ცემა). პალატამ პრივლეგია შეიწმინდა.

24 თებერვალი პეტერბურგი. სენატმა დაამტკიცა ხარკების საინსპექციის პალატის განაჩენი, რომლის ძალითაც მიუსჯა კონიების უფროსი პრივლეგია პრივლეგის ვადკარბიანთა თვისის სასმარტადგან გამოირცხება.

მადრიდი. კოსტილიონში შერეობილი ხალხის საჩუქრებლო მანქანა ფესტივალს მოახდინა. ეს დარბების ციან ხალხის გაფანტვისთვის ამოღდა ჩაიარა და საჭირო შეიქმნა ჯარით იერიშის მიტანა. ორივე მხრიდან თვივის სროლა მოხდა და რამდენიმე კაცი დაზარალებულ იქნა.

რ.მ.პ. პაპმა დღეს მიიღო რუსის აგენტ იხლოუსკი რომელმაც საიუბილეო დღესასწაული მიულოცა. პეტერბურგის ბიურე, 23 თებერვ.

Table with 4 columns: მნიშვნელობა, მნიშვნელობა, მნიშვნელობა, მნიშვნელობა. Rows include financial and statistical data.

რედაქციის სავაზი

რადგან ასოთ-მწერებმა შეცდომისა და უსურველობის გამო გუშინდელს ჩვენს ნომერში ერთიერთი მანერტო არაკეთი არის დაბეჭდილი მესამე ვერსიულ სიტყვით თ. დ. ა. კალიშვილისა და თ. ი. კავკაზისა, ამიტომ ამ სიტყვებს ხელმეორედ ვებეჭდათ.

როკ. თ. ი. მანაშელმა დაასრულა თავისი ლაპარაკი, სიტყვა დაიწყო თ. დ. ავლიშვილმა.

თ. დ. ავლიშვილმა სთქვა, რომ არ შეგონა, თუ თ. ი. მანაშელი ყოველ ფაქტს თავისებურად ახსნიდა, ეს იგი ახსნა თ. ი. ავლიშვილის წყალობა ჩაატანდა. თ. კავკაზი, მართალია, გემოდღედა პეტერბურგიდან იმდენ, რომ ჩვენს 5% ქაღალდების ფასი იმდენად და კონვერსია მიხედვითაა. მაგრამ იმდენ და სურვილი არ ავსებს იმდენ და კონვერსია ვერ მოვახდინებთ. არამც თუ ჩვენს ყურ-მოყვრებულს პანკოვს მმართველობას, ანუ სხვა უკეთეს მმართველობას, რომელსაც თ. მანაშელითა მხნე და თავგამოდებული წინააღმდეგობა უკავია, არამედ იდეალურ მმართველობას-კი არ შეუძლია მაშინ კონვერსია მოხდეს. დანაშაულ ჩვენ ვიგონებთ ფურცლებს დაბალი ფასი ელთა წინააღმდეგობის ოტრომბერ-ნომერშია. ესელოს, როდესაც ფასმა 100 მანეთზე ვით იწიკა, კონვერსია შესაძლებელია და ამისთვის ვთხოვთ კიდევ; ნება მოგვეკით, დღის ხნის თქვენი წინააღმდეგობა. მართალია, თ. ი. ავლიშვილის წინააღმდეგობა დაგვრთოთ ნება, რომ კონვერსია მოგვეხდინა, მაგრამ წინააღმდეგობა იგი ვაძირკვეთ, ვეულო კონვერსიის საქმე, როგორც უცხო. მაშინ, მაგალითად, არ-კი ვიკლავთ, თუ სახელმწიფო ბანკის დახმარება შესაძლებელია. ამას გარდა, მაშინდელ თქვენს გარდაწყვეტილებას, ჩვენ ნება გვგებულა კონვერსია მოგვეხდინა იმ პირობით, რომ ჩვენს 5% იანი ბილეთები ვაწარმოებულყო 99 მანათ. მაშინ 1% მანეთი ვალად დაედებოდა მსესხებელთ. ინსტრუქცი, იმედია ჩვენს ფურცლებს უფრო კარგ ფასად გვახდინებდით და თუ სახელმწიფო ბანკი მოგვეშველნა, ისე, როგორც სხვა ბანკებს, მსესხებელთ გარდასხედლად აღარა დაეცებოდა. ამისთვის ვთხოვთ ახლ ნება-რთვას, თქვენსვე სასარგებლოდ და ზოგადად წინააღმდეგობას გავწოდოთ, თითქოს სახარალი რასმე მოგვასწინებოთ, ახლა ორითივე სიტყვაც ბანკითაა შესაძლებელი. აქ საყირველი და საუბრელო აზრების არც დარეგავა, ერთმანეთის სიტყვის ტყუილ-უბრალო ჩივილი და საქმის გაუგებრობა. რად ჰკონიათ, რომ მამულის გადაკონვერსია, 6% სესხის 5% ად შეცდომით, იგივე გაკეთდება, რაც კონვერსიითაა. თუ მამული თავისუფალი არ არის კერძო ვლთისაგან, მისი გადაკონვერსია კანონით არ შეიძლება. ჩვენში იზვიანს მამულს არ აქვს კერძო ვალი და მამ კონვერსიის იმედათი მამულის პატრონი ელირსება; ხოლო კონვერსიას, კერძო ვალი რაც უნდა დიდი იყოს მამულზე, ვერ დაბრკოლებს. ვერც მისი გამოცემა, რად უფრო იყენ კონვერსიის ბანკის თანხის დახმარებით. ჩვენს ცდილობთ და ვეცდებით კიდევ ისეთს ვას დაედავებოთ, რომელიც ჩვენსთვის და მსესხებელთათვის უფრო სასარგებლოა. მაგრამ, თუ სხვაფერ ვერ მოვახერხებთ, მეტი რა ღონე, ჩვენს თანხს უნდა მივმართოთ. მართალია, უნდა ხანს ვასტანს, ყველას ერთაშედ არ მიეცემა შედეგით, მაგრამ, დღეს რომ ერთს ვაუვადილოთ საქმე, ხელ შევარება და მართალია, ვინა ვე წაწილი არ იქნება იმ დიდის კეთილისა, რომელსაც კონვერსია...

რისიდან მოველით? განა წაწილი კეთილის იგივე კეთილი არ არის? თ. ი. მანაშელი. ტყუილია, ვითომც 1891 წელს წაწილი 5% გირავნობის ფურცლები ფასით დაბალია და ამის გამო არ მოხერხდა კონვერსია. პირიქით, მაშინ ფურცლებს არ ფასი ჰქონდა.

თ. ი. კავკაზი. მე მინდა ჩემვენი გამოხრული კვებით უკანა დადებოდა წაწილი მართალი. რაგინი არ დაწინაურდა. ვითომც მე მოვატყუე გამგებომა, ვითომც მე ტყუილის იმედებით ვანუგებდები, და სხვა ამისთანა სუფარული გვეჩვენებს, თითი საქმის ვითარებას დააკვირდებით და ახლა-უნდა ლაპარაკს არ გამოუვლდებით. რაკი ამისთანა უნარი არ გვაქვს, მეტი რა გზაა, ამისთანა უთავებლო მართალია იმედობით-ნი ვართ ყური გამოვიქვით. არ უნდა იყოს ასე, მაგრამ არ გქნათ. საქმის შესახებ უკანა მოხლო ამას მოგვასწავთ: ყველამ იცის, ვის-კი უკანაა მისთვის გაგება შეუძლიან, რომ 1891 წელს, იანისა და ილისში, გირავნობის ფურცლის ფასზე მტრად დიდი იყო. ფურცლები ჩახველია, ესეც იცის, რომ ამ უკანასკნელ 7-8 წელიწადში ჩვენს გირავნობის ფურცლებს სხვა ბანკების ფურცლებზე 1%—1 1/2% ნაკლებ ნაღდებოდა, იანისა და ილისში 1891 წელს, იანისა და ილისში, სხვა ბანკების ფურცლებს 101%, საღებოდა და ორ-სამ შემთხვევაში 102-მდეც ავიდა, რა საყირველი იყო, იმედი გვეჩვენა, რომ ჩვენს გირავნობის ფურცლებს 100 და 100 1/2% გაყიდულიყო. აქ რა არის დაჯერებელი და უთქმელი ამისთვის, ვინ-კი საქმეში ჩახველია. ვერ იყო 10 აგვისტომდე. 10 აგვისტოს ბიურავზე ხმა გავარდა, რომ რუსეთში შიშოლი ჩამოვარდა და ეს გარემოება ოფიციალურად ცნობილია. ამან ელად დასკო ბიურავს, და დიწყო ფასების კლებამ, ნამეტნავად გირავნობის ფურცლებისა. ეს კლები იქამდე მივიდა, რომ იმ ბანკებსაც არ მისცეს ნება შემდგომის კონვერსიის, რომელთაც უკვე ნება-რთვა ჰქონდათ და მომზადებიან. 1891 წლის ნახევარში მოახდინეს პირველი კონვერსია. მეორე ნახევრისათვის-კი, რაკი ფასები დიდა, კონვერსია აუკრძალეს. აღვიდა მისხველია, რისთვის მოხდა გირავნობის ფურცლების ფასების დაწვეა. თითქმის 20 აგვისტოსში შიშოლი ჩამოვარდა, მაშინდამე ვალის ანუ გეგმაზე მუშაობის ღონე აღარ უნდა ჰქონდათ, ბანკის ვალს ვასტყობდნენ. რაკი ბანკში შესატანს ვალს ვერ შეიძლება, აქაარა, მაგრამ ვალს ვერ გასტყობდით თავიანთ მოვალეების პასუხის ვაცემა, იმდენ რომ, თუ ბანკს თავისა და სარგებელი შეიძლება სასვლელი ფული არ შეგიუფილოდა, გირავნობის ფურცლების პატრონთაც გაუწყნებლობით თავისისა და სარგებლობის მიღება. აი რამ დადგინა გირავნობის ფურცლების პატრონები ცალკე და ბიურავსაერთად. ამას აი რა მოჰყვა: მაშინდელი ბიურავის უწყებანა რომ ვასწავლოთ, წინააღმდეგობა 13 აგვისტომდე დაწველიყო ამ შიშოლი გირავნობის ფურცლების ფასზე 101%—102% იმდენი ჩამოხდინა მაგალითი ფასის დიდ დაწვევას ორ-სამ თვეში ძნეულად მოიპოვებავი იმდენი ფურცლების. კურსის სიბრძნეში არ მიხვებო, რამ დაბრკოლა, სხვათა შორის, ჩვენს კონვერსიას. გვეუბნებიან, რისთვის ვართ იმდენი გვეუბნებო, თუ-კი კონვერსიის ვერ მოახდენდით. ჩვენ აქ საყირველი იღრსნი-კი არ ვიყავით, არამედ ქე-

ბისა იმათის შერთი, ვინც ამ საყირველს ვეუბნებო. ჩვენ წავიდით სა-მონსტრაში იმ პრივლეგის ძალით თ. ი. მანაშელის, რომლის არ-ახალ-ულება თითქმის მეორედ-მოსვლის წინააღმდეგ ჩასთვალეს ზოგიერთებმა. ხომ ვახსოვთ, რა ყოფი დაწინაურდა ვე-ვითომ ქვეყანა დაეღუპა, იმდენი რომ, როკი მონსტრი, ბრძანდებოდა აქ, არა ენახე და ჩვენს გულს დარდი 5% იანი გირავნობის ფურცლის ვა-მოცემის გამო არ შეატყობინებოდა სამჯერ წავიდით, რომ ჩვენი დარდი კონვერსიის გამო შეგვეტყუა ბნებინა და ამასაც ცალკე ვეყოფილხ. იქ არ წავიდით—ცოდად ჩავივლივარ, აქ წავიდით რამდენჯერმეც, — და მაგასაც ცოდად ვეყოფილხ. ესეც-კი ვიცით, რომ კონვერსიის საქმეზე არ წავსულიყავით, ახლა იმას ვისყვედურებდნენ, რომ წასულიყავით, მინსტრი კონვერსიის ნებას მოგვცემდით. მოდით და ვაგვით, ჩვენ ვაყვედურებდით როგორ მოვაწინათ თავი!

თ. ი. კავკაზი. მე ამოწერილი მაქვს, რა ფასები ჰქონდა პეტერბურგის ბიურავზე გირავნობის ფურცლებს: 101 1/2%—102% მდე იყიღებოდა სხვა ბანკების ფურცლები.

თ. ი. კავკაზი. ვე ცნობა საიღმა გავყო?

თ. ი. მანაშელი ვაბ. «Кавказ»-იღამ.

თ. ი. კავკაზი. იქნება «Кавказ»-ში შეცდომით იყო. მე-კი ამას ვამტყუებ, რომ 10, თუ 13 აგვისტოსამდე ფასებმა ძალიან კლებამ იმდენი.

ზნა ს. კობახიძე. ვე კონვერსია სახარალია (ისმის ქვე-ნიღბად ხმა: რათა, რისთვის? ბნე კობახიძე იცდილობს თავის აზრის დამტკიცებას. აღარა ისმის-რა)...

ბაზონალში ცნობანი

მიმოსვლა უცვლელის ვეგებისა შავს ზედახვედ

ჩინის ბზის ნიშნება

ტელიოსიდან 30 მუფის მიღის საფოსტო მატარებელი 9 ს. 30 წ. დღე. ბათუმშიდან ტელიოსის მიღის. 9 ს. 52 წ. საღ. 12 ს. 25 წ. შუად. ტელიოსიდან ბაქის მიღის 1 ს. 25 წ. შუად.

ბათუმშიდან ტელიოსის მიღის. 5 ს. 50 წ. საღ.

ტელიოსისა და განჯას შუა. ტელიოსიდან განჯას მიღის. 9 ს. 20 წ. საღ.

განჯიდან ტელიოსის მიღის. 7 ს. 30 წ. საღ.

ბათუმშიდან განჯას: ხუთ შაბათობით: დღით 4 საათზე მოვლეთ. შეიღის ნოვოროსისკო, კვირამდინით დღის 2 საათზე, შორის ჭბით, შეიღის ფოსის და ყველა ნავისა-დგურში. სამშაბათობით: დღით 4 საათზე სოხუმისა და ნოვოროსისკო.

ბათუმში მოდას: დღის 12 საათზე სწორე ვით ნოვოროსისკისა და სოხუმის.

ოთხ შაბათობით: დღით სწორე ვით კურსსა და ნოვოროსისკო.

პარაკობით: საღამოს შორის ვით ყველა ნავისა-დგურში შეიღის.

ფოთში მოდას: საფოსტო და სახალხო ბათუმშიდან კვირადღით, ვანთიანის.

პარაკობით: საფოსტო და სახალხო ოდესიდან დღით.

სამშაბათობით: დღით სახალხო და საქონლის ოდესიდან.

ხუთ შაბათობით: სახალხო და საქონლის ბათუმშიდან, დღით.

განცხადებანი

წერა-კითხვის საზოგადოების წიგნის მაღაზინა

მიიღო ვასასილად შემდეგ წიგნები

Table listing books and their prices. Columns include author/subject, quantity, and price.